

ИЙИГИ ЧАРТЫК ЧЫЛДА УЛАМ

Бир дески ажилдаар

Тес-Хем буюу аргелелин ажил-ишчилери, бистиң Төрзөн чуртувустун бугу ажил-ишчилери-биле бир демей, 1963 чылда бедитни планнарын болгаш хүлээлгелерин аңгылашкан. Чартык чылдың түнелдерин ап көргө, колхозчулар болгаш совхоз ажилчынары, тускай эртемниг болгаш партия-совет активни мурнундазындан дээр амылдаан деп сөглө болур. Благыла СЭКП Төл Комитетиниң июнь Пленумунга болгаш совет эртемниң, техниканың че-дишининериниң тулган көргүзүү бо-лур бешки болгаш алдыгы нөсманав-тарнык ужуулушунунга турсааза-тыр улуг нөдүрлүшүн-биле амыл-даанар.

Зонаның кайы-даа ажил-агайы мал амылдыг болганда оларның амылы-ның эң-не тодаргай көргүзүү нуруне-ге ээти, сүтү болгаш дүктү садар планнарын нанчаар нүүсеткенниң ис-түр. Эргелел инитизи-биле чар-тын чылда хүлээлгелерин ийн-чаар нүүсеткен: ЭБТИ 115,1 ХУУ, ДУНТУ 137,3 ХУУ, СУТТУ 99,9 ХУУ. Дүктү планындан амыр 110 тоннаы саткан болгаш ээти амыр нүүсетсе-да, сүтүн планын чедир нүүсетип чыдааанмысты онза-лап шүгүмчүлөткөн херек. Оң чылда-гааны болза план дээр демиселди дески эвес, ай болгаш көвартан төн-чүзү чоокшулап олурда мөгүдөдиң чүткүндү таарышпас практиканың уржуу болган. Ам эргелелиң болгаш амыл-агайларны тускай эртемниг-лери, актив шарк моон тодаргай түн-елди кылганнар.

Көдээ амыл-агайны хөгжүдүп ту-рарынын инити деңгелин болгаш нү-рүзүлгелерин алырга, зонада «Чаду-раа» колхоз мурнакчы, улелерин амыл-агай болуп турар. Тарылга шө-лү өсөлөрдөн чой хирезинде, чоду-раачылар чаксы тарылганы бир ду-гарында багай эвес шынарлыг доос-манынын аразында. Колхозчулар, колхозтун амыл-агай активни, коммунистер нандыг-даа херекти бе-дик организасты чорудуп турарлар. Ш Шулуу-Маадырга даргалтаан колхозтун баштаар чери, ш Байыр-оол секретарылан партия организа-циясы колхозчу массаларың буюлуп организаччы болуп амылдап тура-рын чартык чылдың түнелдерин нү-рүзүлүп турар. Колхоз июньнун 25-те, бир дугарында, нурунеге сүт, дүк болгаш эт садарынын чартык чыл планынын нүүсеткен. Бо колхозта бүдүрүлгениң мурнакчы эволюары:

ш Хураганның баштааны хову бри-гадазы, ш Энзактың удурткан Ха-раал-Тей сүт-бараан фермазы болгаш Тес-Хем парткомунуң бюре кеңигуну Иван Данзырынга баштаткан хойжу бригада болур. Хараал-тейжилер пом-мунистик күш-ажылдың коллентиви деп ат дээр демисеңип турарлар. А Иван Данзырынның хойжу бригадазы малдың чаш төлүн камгалап алып болгаш дүк кыргылдазының талазы-биле зонада бири черин ээлсэн. Бри-гада төрүүр чүс хойдан-на 96 хура-ганы болгаш хой бүрүзүндөн 2 кг 510 грамм бедик шынарлыг, арыг дүктү кыргып алган.

Зонага ийги көварталдың эгезинде хойжу бригадаларны улгатырар амылды чоруткан. Оң түнелинде бригада санында-ла 6 — 7 мундан эвэс эвес чедешкен хойлар бар апарган. Ынчангаш бригадалар херек кырында бичи хойжу фермалар апар-ганынын журунда бригадирлерниң улуг нурузу бодунда нөдүрлөп чо-хостуг бригадирлер болгаш берил-лери, а Иван Данзырың боду кодан хойну кадарышсаан, амылдап турар.

Чартык чылдың бүгү планнарын ий дугарында, июнь 26-да «Ан-Зирин» колхоз нүүсеткен. Мында ком-мунистер Алдын-Херелди болгаш Ха-йыңга баштаткан сүт-бараан фермазы биле хойжу бригада колхозтун ол че-дишининге шитирлиг үлүн киргенер. Ш Алдын-Херелдин удурткан Улуг-Нүзег фермазы бо чылдың 6 айларының дүргүзүндө зо-нага бири черин ээлеп, эртен чыл-га бодаарга, сүт бүдүрерин 1,5 катап көвүдеткен.

Зонада үшү черин Өвүрнүң «Кы-зыл туң» колхозу ээлеп турар.

Багай эвес түнелдерин «Тес-Хем» совхозтун коллентиви чедип алган. Совхозтун Оруну-Шынаа салбырын тускайлап демдегесе чогуур. Сал-быр инитизи-биле бо чылын малдың чаш төлүн камгалап алып талазы-биле бедик көргүзүлгү болуп, төрүүр 100 хойдан-на 98 хураганны камга-лап алган. Кыргылдаан совхозта бир-ле дугарында бедик организасты дооскан. Салбырын удуртуп ту-рар ш Дюмунд Биче-оол бодун сов-хоз бүдүрүлгениң эки организаччы-зы кылдыр көргүзүп турар.

Оң-биле чергелештир эртен алды айларның түнелдеринде бистиң амылыгыста улуг четпестер барын минип демдегээр херек. Амгы хүн-дерде колхозчулар болгаш совхоз амылчынары сизен кезиндеңизге:

Бирги чартык чылда

1963 чылдың бирги чартында республиканың районнарынмың мал амылынң продуктуларын нурунеге садар хүлээлгелерин нан-чаар нүүсеткенниң моң адаанга хуу-биле көргүзсө:

РАЙОННАР	СҮТ	ЭЭТ	ДҮК
Өвүр	10		
Тес-Хем	9		
Тес-Хем эргелелинң түнү	94		
Каз-Хем	107		
Танды	108		
Бин-Хем	89		
Тоңу	79		
Танды эргелелинң түнү	99		
Чөөн-Хемчик	102		
Барыын-Хемчик	101		
Улуг-Хем	82		
Чөөн-Хемчик эргелелинң түнү	93		
Республика чартык чылда күрү	97,5	хуу, ээти	112,3 хуу, дүктү

болгаш дүктү ажаап алышыкыныга белеткели чорудуп, малдың чыгала-лашынын бедик түнелде эртерир амылдарны кылып турарлар. Ам бир ай болгаш, хойну тарып бооздары амыл эгелээр, аңа белеткели амыл-агайларның хой нурузу огулесиңип турар. Ол болза бистиң эң-не чугула нампаниялыс болур.

Тарылгаларныкы майга ажаалаазы-ның болгаш чайгы чер аңаарылгазы-ның талазы-биле бистиң амыл-агай-ларымыстың улуг нурузу хөгжүдүп, хүн бүрүдө бистиң республиканың хүн демдегелдеринде шүгүмчүлө-дип турар. Моон чогуур түнелди

Тожунуң х

«Май 1» көдээ амыл-агай арте-линиң Куштуу-Кеңиг деп черде хой фермазыга кыштагаан ийи козан хойнуң дүктү агаар-бойдустун сөөк турганы-биле июнь айның төнчүзүн-де кырган. Хойжу Чанчывайың 325 баш хойну кыргырга, хой бү-рүзүне онааштыр 1 килограмм 730 грамм болган. Бо дээрге баштайгы кыргылда дээр көргүзүтте санадык турар. Хойжу Кыжынааның коза-нында 208 баш хойну кыргырга, бир башка онааштыр ортумак кыр-гылда 1 килограмм 650 грамм бол-ган. Бо хойжулар бир тонна чыгам дүктү төрөн колхозчулар бергенер.

Мурнакчы хойжулар чүгө дүк-биле эвес, харын чаш төд алып та-лаураганын шунту менди алдыган. Кыжынааның козаныга бо чылын 160 хураган немешкен.

Кыргылда эртен соода бо хой-жулар хойларыны кышка удур оларды-ны семиртириңе киргенер. Бо дуг-гайында чайгы үедө хойларын чак-сы черге оларлааттыр, чүм өттүгү чаш-чаа черлерге кадар, сүт-биле хандыр болгаш дүк малгагыт черлерге чыгырбас болза чогуур деп дүржүлгали хойжулар чугаалап ту-рар.

Республиканың колхозтары, сов-хозтары сөөгү чылдарга күрүнеге тараа садарын дык көвүдеткенер. 1962 чылда олар республиканың тара-раа хүлээп алыр черлеринге 8300 муң пуд тарааны киргенер.

Ай чеди чылдың бешки чылынын дүжүдүп ажаап алып болган колхоз-тарынын, совхозтарынын күрүнеге 7,6 миллион пуд тарааны садар дээр белеткиг хүлээлгени алдарыны күрүсөдүр үе ырак эвес апар-ган. Чаа дүжүттү тарааны хүлээп алыр эгезинге чедир бүдүн чар-дүй хире үе арзан, ыччалаа-даа белеткег талазы-биле кызыр апар аажок хөй. Ындыг болганда а хүлээп алыр черлерин амыл-чылары материал-техниктиг баа-зы белеткели дөп-дөраан орга-дастан, чаа дүжүттү тарааныга өң талазы-биле белеткедиң жура-лу хүлээлгени.

1963 чылдың июль 1-де байла-рыга алырга, тараа-продуктулар ор-дуниң талазы-биле материал-техниктиг баазаның септелгенин миңчаар күсеттинген: тараа склалдары 100 хуу, тараа кургалар 93 хуу, асфальтылаан шөлдөр 100 хуу, дезайлер 100 хуу, тараа апар машиналар 98 хуу, электромеханикчелер 96 хуу, электромашинчалар 63 хуу. Турум болгаш 1-бөөр шимчедир механизмириңиң эгезиниң талазы-биле амыл-агай чечтес организастаттыган. Чы-ныкчедир транспортерлар 85 автокүрдүкчүлөр 92 хуу сеп-телген. Оң ийи автодизайлер 85 лаборатория деңизлери 72 хуу, анык өл-шыгынын хемчээкчиле-дип 40 хуу септеттинген.

Ызыңдык төп сайгырыга бааза-директору ш А. Зыков), Тураның тараа хүлээп алыр чери (дирек-тор ш Н. Пичугин) септелег амы-л-агай чекерлерден дээр организас-ты септелгени амыл дөдөөр ааннар.

Тараа хүлээп алыр черлерин чам-дуртукчулары 1963 чылдың дүжүтүнүн тараанын хүлээп алыр-гына, материал-техниктиг баазаның белеткели чечтес организастап ту-рарын айтыса чогуур. Кызыл-Мака-лыктар тараа хүлээп алыр чери (ди-ректор ш С. Арптан) июль 1-ге чедир капитал септелгенин планын 88 хуу, агар септелгени — 87 хуу күрүсеткен. Чааанааның тараа хүлээп алыр чери (директор ш К. Тамбар) база ол хуулаада чедир тараа скла-дтарынын септелгенин планын 100 хуу, дезайлеры — 80 хуу, электри шимчедикчилерин — 65 хуу, тараа кургалыкчыларын — 80 хуу күрү-сеткен болгаш асфальтылаан шөлдери септелгени ас-лаа дооскан.

Тандын Бай-Хаакта, Каз-Хем-де, Чөөн-Хемчик районунуң «Большевик» колхозунуң хойжузу,

М. БЕГЗИ,

Чөөн-Хемчик районунуң «Большевик» колхозунуң хойжузу,

Тараа хүлээп алыр черлерни эки белеткээр

ниң Ажыкта база Чадаанада тараа склалдарында эртен чылдың хөй та-раалары бар болганы-биле септеле-ни чорударын саадаптыр турар. Ам үедө ол тарааларны Кызылче болгаш республиканың ашкар сөөртүрүн күштелдирип турар. Республиканын оон өске тараа хүлээп алыр черле-ринин кол нурузу 1962 чылдың та-раанында хосталган. Ол чорук сеп-телгени болгаш өске-даа белеткедери чорударына таарымчалыг болуп турар.

Тараа склалдарынын тудуун көдээ тудугунуң тудуг организастаарынын дуузазы-биле болгаш тараа хүлээп алыр черлерин амыл-агайыга өң-дөзүлгө күрүсөдүр турар. Кызылда өң-дөзүлгөнүң тудуг эргелели 9600 тонна тараа кирер ийи склалтын ту-дуун чедир тулуп турар болгаш июль 1-ге чедир оларның чүгө 61 хуузу белең болган. Ийи материалы чок болуп турарында чүгө даш-биле хананы салып турар.

Көдээ тудугунуң тудуг эргелели Чадаанада 3200 тонна тараа кирер бир склалтын тудуун чорудуп, ам үе-дө оң 63 хуузу белең болган.

Бо чылын республиканын тараа хүлээп алыр черлеринге 25,6 муң тонна тараа кирер механизастаан склалдары тулар болгаш амылгалта киирер. Тарааның түп сайгыры ка-дгалары-биле болгаш деңсезирин чагайжылып алыр-биле 15 муң дербелчи метр шөлдү асфальтылар. Хүлээп алдыган тарааның кадала-лашынын хандыр сорулга-биле 41 муң тонна тараа урар склалдары ийекейлиг вентиляция-биле дериң.

Кызылдын, Бай-Хаактын, Тураның, Шагаан-Арыгынын болгаш Чадаана-нын тараа хүлээп алыр черлеринге автомашиналарын тарааны дүжү-рө 8 автокүрдүкчүлери тургузар.

Тараа хүлээп алыр черлерде тараа кургалыкчылары болгаш склалдарынын чаныга бир шакта 50 тонна тарааны арылап амылдар 10 сеп-таторларын тургузар. Бо чорук та-раа кургалар черлерин амылны экижидерге болгаш тарааны скла-ка урарынын бетинде баш удур арылгаларга дык дуузалыг болур. Шагаан-Арыгынын, Туранын тараа хүлээп алыр черлери «Б-Волф» деп кайымы-даа 60 киловатт электромеханикаларын немей алган. Республиканын тараа хүлээп алыр черлери та-раа чүдүр болгаш дүжүр болу чоруду тараа чүдүрүкчүлери 8-ти алган.

Бо чылын немей алган бо чепсе-терин болгаш механизастаанынын эки амылдар болза, чаа дүжүттү тарааның хүлээп алыр талазы-биле тараа хүлээп алыр черлерин ажи-

лын мурнукузундан улам дээр орга-низаастарын хандырар. Эргелелин болгаш тараа хүлээп алыр черлерин амылгалчаларынын сорулгазы болза, техниктиг баазаның белеткели өй-шанда болгаш шынар-дыг чөүрүп, чаа дүжүттү тараа-зын хүлээп алдырыга бүрүн белет-кедиң журажары болур. Республиканын Министрлер Чөвүлели техни-ктиг баазанын септелгенин болгаш чаа тудугун чоруп турарынын дугайында айтырыгны чугаалакчы көр-гө, боудун доктаалында мынча деп айткан: үстүдө айткан чаа тараа склалдарынын тудуун, асфальтылар шөлдери кылырын, алды тараа кур-галыкчыларын тургузарын август 1-ниң бетинде доозуп, амылгалта кии-рер. Бүгү тараа хүлээп алыр черле-рге капитал болгаш агар септелгени июль 20-ге чедир доозар. Ол черле-ге тарааны үзүктөл чок хүлээп алы-рын хандыршып шыдар амылгалчы-лары чечелен тургузар, ылангыч склалдарың болгаш чер-черге түр пункттарың эргелечилериниң ши-лип алырыңе болгаш белеткээрине онза кичээлгеңин салыр.

Бо айтышыкыны күсүдери тараа хүлээп алыр черлерин дөрт хүлээп алыр болур. Оң-биле кады Кызылда болгаш Чадаанада тараа склалдары-нын тудуун дүргелериң, оларын ав-густ 1-де амылгалта киирери ол черлерде көдээ тудугун тулуг эрге-ледерин амылдан хамааржыр алаар.

Республикада автомобиль деңа-леринин септелгенин талазы-биле бугу амылдары Кызылдын улугтур комбинда күсүдери. Колхозтарда, совхозтарда болгаш тараа хүлээп алыр черлерде автодизайлерин сеп-телгени июль 20-ге чедир доозар чугула.

Волгоград областын Новоанникс буюу эргелелин белеткеччилери чаа дүжүттү тараанын хүлээп алырыга эки белеткериңе болгаш тарааны кадалагылы хандырары-че чурттуң бугу белеткечиңери кылгырган болгаш. Ол инитизиниң кадала-биле шөлдери, бугу белет-келери хайнышыкынын организас-ты чугула.

1963 чылдың дүжүдүп тараа-зын үзүктөлүшкүн чок хүлээп алы-рында чаа тудугларын планын күе-седип, бугу материал-техниктиг баа-зы улелерин белеткээр дээр тараа-продуктулар эргелелин амыл-галчылары бугу күзүн салыр херек.

Д. ДЕЕВ,
тараа-продуктулар эргелелинниң начальниги.

Көдээ амыл-агайынын мурнакчылары чугаалап тур

Коммунистик күш-ажылдың фермазы дээр

Бистиң чуртувуста коммунистик күш-ажыл дээр шимчээшкүн хун бүрү калбарып турар. Бистиң Тын-белге совхозта аныкларның сүт-бараан фермазының коллентиви ол шимчээшкениң база кеңигуну бо-лур.

Коммунистик күш-ажылдың ферма-зы деп атты чедип алып дээр демисе-лишсаан, 1963 чылдың бири инварталында инити сүт саалдазы-ның-даа, нурунеге садар-даа талазы-биле онаалдавысты амыр нүүсетке-нистин түнелинде ВЛКСМ обкомунуң болгаш райкомунуң шилчирин Кызыл туктарын бистиң фермага ты-выскан.

Бо чалап алган туктарымысты быжыг тутар дээр ийги инвартада база багай эвес амылдаан бис. Чыл-дың бири чартында 220 тонна сүт саар тургаш, 275 тонна кылдыр, нурунеге 164 тонна дугаар планымысты 189 тонна кылдыр (план-дан 25 тонна ажыг) нүүсеттибиз. Чартык чылда инек бүрүзүндөн орту-мак соода 703 кг болган. Ферма бо чылын 224 бызаны камгалап алган болгаш ол ам-даа немешир.

КЫРГЫЛАДА ПУНКТУЗУНДА

Улуг-Хем районунң Жданов аттыг колхозунуң кыргылда пунктузунаа электрлик агрегат болгаш 30 ажыг хол хымы-ларды колхозчулар чакса үе-нин шитинде 3800 ажыг хойну кыргып, 5 тонна дүктү күрүне-ге дуржаган. Мурнакчы хойжу-

лар эитер К. Күскениң кода-нындан бир башка онааштыр 2,6 кг. К. Бодаганын 2,1 кг дүктү берген.

Кыргыкчылар О. Дөгүрбей, О. Өшкү-Саар, Б. Кызыл-үрүг, А. Кара-кыс олар хун бүрүдө

21-ден 40 баш чедир хойну кыргып, мурнакчылар болуп келгенер. Кырган хойларны эш Надажал баштаан зоно организасты-биле чүп, чай-лагларже үдөп турар.

А. СОСКАЛ.

ОЛАРГА ДЕННЕЖИҢЕР

Барыын-Хемчик районунуң «Большевик» колхозунуң быза ажаакчы-зы Зоя Саза.

Барыын-Хемчик районунуң «Кара-Хөл» колхозунуң кадарчы болгаш солукту-саартымы Салмак Дамба.

Өвүр районунуң «Торгалыг» кол-хозунуң хойжуу Кыргыз Дырыш.

Ирт бүрүзүндөн 2,9 кг дүк

Бистиң колхозтун сурагы хойжуу Х. Сагыспаага болгаш оон-даа өскелерге бодаарга, хой амылгыга мөң дуржугам өвөш — шаала-ий чыл амылдап турар мен. Ийчааза-даа мергежилди кадарылаарың арга-сүмөң эдерип, олар-болчирин таарыштыр амылдап турган. 1962 чылда бир муң хире ирт, сергеи кадарып, семирткен, күрүнеге 18 тонна ээти кирген мен.

Бо эртен кыжын мөң кадарып турар иртерин хур ашкан. Ирт бүрү-зүндөн 2,9 кг дүктү кыргып алып, күрүнеге садар ирт бүрүзүндөн орту-мак дүриг деңизин 60 кг чедир деп хүлээлгени алган, хойжу Д. Чыла-бак-оолду социалистик чарышка кыргырган мен.

Баштайгы кыргылда ортума-биле бир иртен-не 2 кг 600 грамм дүктү алдым. Күсүк агарлашыкы-биле кады үстүдө хүлээлгенин чүгө күсүдир эвес, харын амыр күсүдириниң барымаазын бар.

Бистиң колхозуус чылдык бири чартында күрүнеге мал амылгынын продуктуларын садарынын планнарын ажып күсүсеткен. Ол болза колхоз-чуларнын, оң шитинде бистиң малчынарың республиканын малчы-нарынын Наадымыга белеткиг ужурашканы болур.

Чүтөр амылдаан дөш бо Наадымга киржи аас-кежиктиг болганымга аажок өөрбүшөм, чылдың ийги чартында улам кызымакка амыл-дарымын хүлөйдүм.

М. БЕГЗИ,
Чөөн-Хемчик районунуң «Большевик» колхозунуң хойжузу,

Улам эки амылдаалы

Төрөн чурттуң күчүзү, хүндүзү болгаш ат-алдарын улам өрү көдөрү дээр, бугу кижилерге элекшийдиг, аас-кежиктиг амылдар дээр күш-ажалык чедешкенин улам өстүрүнеге бисти партия хун бүрү сорук кирип турар. СЭКП ТК-ның июнь Пленуму партиянын идеолотту амыланың ээлчегин соругаларын чугаалакчы, күш-ажыл-биле кижиле-диге амылын ханы холбаштыра-рын онайлап айткан.

Шынап-ла амгы үедө амыяктары эки чиксе кижилери, эки амыл-дары күеңичиг болуп турар. Бистиң фермамыстың саанылары бо чылын, чеди чылдың бешки чылда инек бүрүзүндөн 1800 килограммдан өвөш эвес сүтү саап алырын хүлээген, а мен бодум 2400 кг чедир саар деп сөзмүң берген мен.

Улам эки амылдаалы

жип турар мен. Профессор едериниң республика түвүнге болуп эртен уран чуу күрүдеңизге киршиштим. Оң ийи сонугучулар менди район Советиниң депутаттыга сөзүп ал-ганын. Ол бедик болгаш күндүзү атты едилээр дээрге, баала-ла эки амылдаары, сонугучуларын иде-лени күсүдери болур. Бо талазы-биле хүлээлгени күсүдирин ордал-дык, район Советиниң сессиялары-нын шитирлерин сонугучуларымга тайылбырлап берип, оларны күш-ажалык, план күсүдиринче органи-застаажип турар мен. Бисте сааныч-чулар — библиотеканың идекейлиг ном-чукчулары.

Бистиң колхозуустуң сүт-бараан фермалары ам компле-ксилги бри-гадалар кылдыр организастаттыган. Күш-ажалды органи-застаарынын ол дешпалгели болгаш механизаста-тыган аргасы-биле бугу-ле амыл-дарын бодуус үлгерилги күсүдирин хүлээп турар бис.

Ийчалаа-даа чедештерин мада-ры колхозууста, ылангыч бистиң фер-мамыста партиякы-политиктиг амыл-дык чечтес тургустунган. Бисе сөөгү үдө лекчиле, бесада кылып бөөр кижилер келбей турар. Ажит-массалык амылдар амылдардан, амыл-агайык соругаларын чедеш-киппиң шитип элдериниң практик-зындан ам-даа чорук чоруп турарын моон сонгаар үедө организастаа чо-гуур.

А. СТЕРЕОВА,
Каз-Хем районунуң «Октябрь 30 чыл» колхозунуң мурнакчы саанычымы, район Советиниң депутаты,

ЧОРГААРЛАНЫҢ ТУР МЕН

Идеолоттуг амылдың ээлчегин соругаларын чугаалакчы СЭКП ТК-ның июнь Пленумунуң материал-дары тамышканы, оң бугуздунде олар-таргай делгемине ужулуп үгөн В. Быковскийниң, В. Терешкованың төөгүлү ужуулушунунары дил-наш, назым дөгү-да берген бо-лузума, улам сорук кирип, Совет кү-рүнеңиң хамаатымы болганымга чор-гаарламын түр мен.

Борта бодумун амыл-ажым чүү бооп турарын шугудуң көрөй. СЭКП ТК-ның ноябрь Пленумунуң шитирлерин күсүдир дээр демисе-лге кирип, бистиң Мөңгү-Тайга-нын малчынары чеди чылдың беш-ки чылдыда тус-түс хүлээлгелерин алгылаан. Оң иштинде мен бодум 100 койга онааштыр 100 хураганны алырын хүлээп мен. Херек кы-рылда 290 койла 310 хураганны камгалап алдым. Хой бүрүзүндөн 1,8 кг дүк алып хүлээлгени мен.

Оң чылдың дүргүзүндө инитизин хоюн малдан, оң чаш төлүн тамга-лап алырынга чаксаан амылдаван мен. мөң өр-бүлениң хөрөзөңгө ээни Б. Тынтынааның үзү-хуузу маа